

© Pauline Oud - www.paulinespeuterplan.nl

boos

© Pauline Oud - www.paulinespeuterplan.nl

mama en
de baby

Spraakmakend woordenschatonderwijs

Waar zouden we zijn zonder woorden? We hebben ze constant nodig, altijd en overal. Ook in mijn klas maak ik veel gebruik van taal. Je voert kringgesprekken, geeft instructies en stelt kinderen gedurende de dag tal van vragen. Maar wat nu als woorden en taal helemaal niet zo vanzelfsprekend voelen? Als kinderen moeite hebben zich verbaal te uiten? Dan wordt het tijd om te zoeken naar creatieve oplossingen en manieren om taal uit te lokken.

HET WOORDVELD

Een van deze manieren die ik veelvuldig inzet in mijn sbo klas is het maken van een woordveld. Dit is een prachtige manier om een thema te openen waarbij kinderen gestimuleerd worden om woorden te geven aan de kennis die ze al rond het onderwerp hebben.

Door te starten met een duidelijke afbeelding die past bij het thema krijgen kinderen een beeld van het onderwerp waarover ze gaan praten. Concrete voorwerpen doen het nog beter, zeker bij kinderen die moeite hebben met taal.

In mijn groep hebben vrijwel alle leerlingen spraak- en taalproblemen, maar samen lukt het ons toch altijd weer om tot heel veel nieuwe woorden te komen. Weet de een het niet

dan weet de ander het wel en uitleggen wat je bedoelt is ook een prachtige oefening. Als de juf er dan het juiste woord bij weet heb je samen weer grote stappen gezet.

Door het woordveld duidelijk zichtbaar in het lokaal op te hangen kan het regelmatig terugkomen tijdens activiteiten en kan het ook worden aangevuld als kinderen nieuwe woorden geleerd hebben. Zo blijft het betekenisvol en worden kinderen gestimuleerd om na te denken over taal.

DE KRACHT VAN BOEKEN

Er is al veel over gezegd en geschreven, maar het blijft een belangrijk onderwerp voor iedereen die werkt met jonge kinderen: voorlezen.

De kracht van boeken en verhalen en de invloed hiervan op de taal- en woordenschatontwikkeling wordt nog te vaak onderschat. Voorlezen levert ongemerkt enorm veel op en is bovenal heerlijk ontspannend.

Naast het woordveld stel ik dan ook altijd een of meerdere boeken centraal bij een thema. Werken vanuit een prentenboek biedt een fijne houvast en een mooie leidraad die zorgt voor herkenning en samenhang. Begin door het boek te bespreken en start altijd met het omslag. Wat zien de kinderen? Waarover denken ze dat het verhaal zal gaan? Een activiteit die altijd voor veel enthousiasme zorgt en waarbij kinderen maar wat graag reageren, ook als ze moeite hebben met praten.

Door het verhaal keer op keer te herhalen ontdekken kinderen steeds nieuwe dingen en oefenen ze tegelijkertijd steeds terugkerende begrippen. Dit is in eerste instantie een prachtige stimulans voor de passieve woordenschat. Door vervolgens activiteiten aan het verhaal te koppelen kunnen kinderen worden uitgedaagd om de woorden en begrippen ook actief te gaan gebruiken. Een verteltafel kan hierbij een mooi middel zijn. Laat kinderen spelen met de voorwerpen en personages uit het boek en zich zo op hun eigen tempo en manier de woorden eigen maken.

Voor tips en activiteiten rond het werken met prentenboeken is www.paulinespeuterplan.nl een aanrader. Je vindt hier uitgebreide lespakketten en prachtige sets met woordkaarten om spelenderwijs de taalontwikkeling te stimuleren.

ONMISBAAR

Spel is in elk geval onmisbaar voor de ontwikkeling van jonge kinderen, ook of misschien wel juist voor kinderen met problemen in de taalontwikkeling. Laat ze spelen en ontdekken en meng je zo af en toe in het spel om ze uit te dagen tot het gebruik van woorden. Met veel geduld en de juiste middelen valt veel te bereiken.

OVER JUF BERTINE

Bertine van Spijk is naast kleuterleerkracht in het speciaal basisonderwijs ook actief als educatief auteur en onderwijsblogger. In juni 2021 verschijnt haar eerste prentenboek. Op www.lettersenspetters.nl schrijft ze over haar werk als juf en deelt ze boekentips en lesmaterialen.